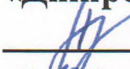

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**ректор Національного
технічного університету**

«Дніпровська політехніка»

 Олександр АЗЮКОВСЬКИЙ

 « 10 » 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про Центр колективного користування науковим обладнанням

**«ЦЕНТР ДІАГНОСТИКИ ТА КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ МАТЕРІАЛІВ І
ВИРОБІВ»**

ЗАСНОВНИК:

**Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Міністерства освіти і науки України**

**Дніпро
2025**

1 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1 Центр колективного користування науковим обладнанням «Центр діагностики та контролю якості матеріалів і виробів» (далі – ЦККНО), створений на базі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (далі – Засновник) Міністерства освіти і науки України Наказом ректора від «10» жовтня 2025 р. № 165 є науково-дослідницьким об'єктом, що діє у відповідності до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 року № 703 «Деякі питання центрів колективного користування науковим обладнанням» та є структурним підрозділом науково-дослідної частини Засновника.

1.2 ЦККНО «Центр діагностики та контролю якості матеріалів і виробів» створюється та діє відповідно до Господарського, Цивільного та Бюджетного кодексів України, Законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в науковій та науково-технічній сферах, Статутом НТУ «Дніпровська політехніка», наказами і розпорядженнями керівництва НТУ «Дніпровська політехніка», Положенням про науково-дослідну частину НТУ «Дніпровська політехніка» та цим Положенням.

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ЦККНО

2.1 Метою створення Центру є надання доступу до наукового обладнання для проведення досліджень і розробок вітчизняними та іноземними вченими відповідно до умов, визначених у Регламенті доступу до наукового обладнання та користування ним; провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у відповідності до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки».

До суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності, яким можуть надаватися послуги Центру, належать наукові та науково-педагогічні працівники, студенти, магістри, аспіранти, ад'юнкти і докторанти, інші вчені, а також наукові установи, заклади вищої освіти, музеї, інші юридичні особи незалежно від форми власності, що мають відповідні наукові підрозділи, та громадські наукові організації.

Учасниками Центру можуть бути наукові установи та заклади вищої освіти, які уклали договір про спільну діяльність без утворення юридичної особи та без об'єднання вкладів (далі - договір про спільну діяльність) з метою оптимального використання наукового обладнання для проведення досліджень і розробок.

Замовниками послуги з проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання можуть бути суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності, які не є учасниками Центру та з якими укладено договір про надання такої послуги.

2.2 Завданнями Центру є:

1) сприяння реалізації державних цільових наукових і науково-технічних програм та наукових (науково-технічних) проектів за визначеними пріоритетними тематичними напрямками досліджень і розробок;

2) залучення студентів, магістрів, аспірантів та молодих вчених до виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт;

3) проведення спільних досліджень і розробок вітчизняними та іноземними науковими установами та закладами вищої освіти;

4) сприяння міжнародному науково-технічному співробітництву.

Центр відповідно до покладених на нього завдань забезпечує:

1) належне надання послуг щодо доступу до наукового обладнання для проведення наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок та проведення відповідних досліджень і розробок з використанням наукового обладнання.

2) наявність кваліфікованого та компетентного персоналу, який забезпечує технічне обслуговування наукового обладнання, проведення регламентних та інших робіт на науковому обладнанні;

3) технічне обслуговування наукового обладнання, проведення регламентних та інших робіт на науковому обладнанні;

4) інформаційну, технічну, консультаційну, методичну, організаційну підтримку та супроводження регламентних та інших робіт на науковому обладнанні;

5) наявність плану проведення досліджень і розробок у Центрі та графіка його роботи (у разі наявності заявок на проведення досліджень і розробок);

6) наявність і дотримання регламенту доступу до наукового обладнання та користування ним;

7) наявність інструкції щодо користування науковим обладнанням;

8) відкритий доступ до наукових даних, що отримані за рахунок державних коштів, та їх повторне використання, якщо це передбачено умовами відповідних договорів про надання послуг Центром, крім обмежень щодо захисту персональних даних, інформації, прав інтелектуальної власності, національної безпеки;

9) належне управління даними досліджень і розробок (дані, що отримані під час проведення досліджень і розробок, повинні зберігатися, архівуватися протягом визначеного періоду, а також бути доступними для перегляду та повторного використання);

10) дотримання правил етичної поведінки та академічної доброчесності учасниками Центру;

11) дотримання принципу гендерної рівності та принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

12) захист інформації, авторських та інших майнових і немайнових прав замовників послуг Центру на отримані результати, якщо це передбачено умовами відповідних договорів про надання послуг Центром на замовлення суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності, органів державної влади та

органів місцевого самоврядування, інших установ і організацій незалежно від форми власності.

Центр належить до суб'єктів дослідницької інфраструктури.

Центр може надавати платні послуги в установленому законодавством порядку.

3 НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЦККНО

3.1 Напрями досліджень Центру полягають у проведенні досліджень матеріалів та обстежень виробів із використанням технічних засобів вимірювальної техніки з метою:

- встановлення показників якості матеріалів та виробів діючим нормам та стандартам, у тому числі із використанням методів (не)руйнівного контролю;
- дослідження фізико-механічних, хімічних, мікроструктурних, фазових та інших характеристик і властивостей матеріалів та виробів із них;
- розробка нових матеріалів, технологій їх отримання, переробки та повторного використання;
- дослідження та розробка новітніх рішень порошкової металургії та адитивного виробництва;
- визначення механічних характеристик складних динамічних та статичних систем, у тому числі будівельної, машинобудівної та біомедичної галузей;
- визначення трибологічних та хімічних характеристик мастильних матеріалів та вуглеводневих з'єднань;
- дослідження та прогнозування довговічності матеріалів та виробів із них;
- розробка методів комплексного підвищення фізико-механічних, хімічних та експлуатаційних характеристик матеріалів широкого спектру застосування;
- розроблення методик і моделей прогнозування деградації матеріалів;
- дослідження та розробка матеріалів медичного призначення.

3.2 Наукова компонента:

- проведення наукових досліджень за науковими напрямами профільних кафедр та інститутів, які ініціюються науковими та науково-педагогічними працівниками відповідних підрозділів і виконуються в межах їх основного робочого часу з метою розв'язання актуальних наукових проблем за визначеними чинним законодавством пріоритетними напрямами науки і техніки в Україні, зокрема в сферах національної безпека і оборони, раціонального природокористування, нових речовин і матеріалів відповідно до Статті 3 Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»;

- ініціювання нових проектів науково-дослідних робіт (НДР) за науковим напрямом ЦККНО та проведення досліджень за темами фундаментальних й прикладних робіт, що пройшли конкурсний відбір і включені до тематичного плану виконання НДР за кошти державного бюджету;

- створення, як довгострокових, так і тимчасових творчих колективів науковців, аспірантів та студентів для вирішення конкретних задач в системоутворюючих галузях видобування та переробки корисних копалин та критичної мінеральної сировини;

- пропагування досягнень ЦККНО шляхом ініціювання та участі у проведенні наукових форумів, конференцій, семінарів, виставок; публікацій у фахових журналах; висвітлення досягнень в засобах масової інформації тощо;

- своєчасне та якісне оформлення супроводжувальної документації виконання НДР.

3.3 Освітнянська компонента:

- впровадження результатів наукових досліджень в навчальний процес;
- залучення науково-педагогічних працівників профільних кафедр та інститутів, аспірантів і студентів до участі в наукових дослідженнях ЦККНО;
- залучення штатних наукових та інженерно-технічних працівників ЦККНО профільних кафедр до участі в навчальному процесі на умовах почасової оплати (читання лекцій, проведення практикумів тощо);
- участь у підготовці навчальних посібників, підручників тощо.

3.4 Інноваційна та інтеграційна компонента:

- створення та реєстрація об'єктів інтелектуальної власності;
- розробка бізнес-пропозицій, встановлення ділових контактів з потенційними споживачами наукової та науково-технічної продукції, створеної науковцями ЦККНО; створення спільних з іншими організаціями структур з впровадження результатів досліджень у практичне застосування;
- участь у розробленні та виконанні державних цільових програм економічного та соціального розвитку суспільства сумісно з іншими ЗВО, науковим установами НАН України та національними галузевими науковими установами; проведення спільних наукових досліджень, експериментальних та інноваційних розробок;
- впровадження в практику спільно створених інноваційних продуктів;
- участь у роботі спільно створених структур, діяльність яких пов'язана з проведенням наукових досліджень, впровадження розробок у практику; набуття, охорони та захисту прав інтелектуальної власності тощо.

4 КЕРІВНИЦТВО ТА ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЦККНО

4.1 Наукове керівництво ЦККНО, здійснює науковий керівник, який призначається наказом ректора університету-Засновника.

4.2 Поточну роботу ЦККНО очолює завідувач лабораторії або відповідальний виконавець НДР.

4.3 Керівник Центру:

- здійснює керівництво роботою Центру, несе персональну відповідальність за організацію діяльності Центру;
- організовує діяльність Центру, в тому числі щодо взаємодії із суб'єктами надання послуг, вживає заходів до підвищення ефективності роботи Центру;
- має право вносити засновнику Центру пропозиції щодо внесення змін до штатного розпису та структури Центру;
- координує діяльність працівників Центру, контролює якість та своєчасність виконання ними обов'язків;
- організовує інформаційне забезпечення роботи Центру, роботу із засобами масової інформації, визначає зміст та час проведення інформаційних заходів;
- сприяє створенню належних умов праці у Центрі, вносить засновнику Центру пропозиції щодо матеріально-технічного забезпечення Центру;
- забезпечує навчання працівників Центру;
- здійснює інші повноваження, передбачені законодавством та Положенням про Центр.

4.4 Керівник Центру не має права розпоряджатися науковим обладнанням, яке використовується на підставі договору про спільну наукову діяльність учасниками Центру.

4.5 Працівники Центру у разі неналежного виконання своїх обов'язків, визначених посадовими інструкціями і Положенням про Центр, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства.

5 УЧАСНИКИ ЦЕНТРУ ТА ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОСТУПУ ДО НАУКОВОГО ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК

5.1 Учасники Центру укладають договір про спільну діяльність без утворення юридичної особи та без об'єднання вкладів.

5.2 Договір про спільну діяльність може містити відомості про склад учасників, їх права та обов'язки, пріоритетні напрями діяльності, їх повноваження та порядок прийняття ними рішень, порядок фінансування витрат за таким договором, порядок прийняття нових учасників та виходу із складу учасників, порядок припинення дії договору. Договір про спільну діяльність встановлює види робіт та послуг і перелік наукового обладнання, яке використовуватимуть учасники, строк їх роботи у Центрі та кошторис витрат за послуги з користування науковим обладнанням.

5.3 Умови договору про спільну діяльність, у тому числі координація спільних дій учасників або ведення спільних справ, правовий статус виділеного для спільної діяльності майна, покриття витрат та збитків учасників, їх участь у результатах спільних дій та інші умови визначаються за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законодавством.

5.4 Учасники Центру мають право на доступ до наукового обладнання та отримання послуг з використання наукового обладнання відповідно до договорів про спільну діяльність та встановленого кошторису витрат за послуги з користування науковим обладнанням, який повинен включати витрати на оплату комунальних послуг у приміщенні, в якому розташований Центр, виплату заробітної плати працівникам Центру, які задіяні до виконання робіт, витрати на амортизацію наукового обладнання.

5.5 Доступ до роботи з науковим обладнанням надається працівникам Центру, які попередньо пройшли відповідне навчання та тренінги. Доступ до роботи з науковим обладнанням може надаватися учасникам Центру під наглядом фахівців з обслуговування наукового обладнання за умови їх безпосередньої участі у проведенні досліджень і розробок та поінформованості учасника Центру щодо правил роботи з науковим обладнанням. Правила роботи з науковим обладнанням внесені до інструкції щодо користування науковим обладнанням та встановлюються керівництвом Центру відповідно до технічного паспорта наукового обладнання.

5.6 Учасники Центру зобов'язані дбайливо ставитися до наукового обладнання. Недотримання учасниками Центру інструкції щодо користування науковим обладнанням може бути підставою для розірвання договору про спільну діяльність та виходу із складу учасників Центру. У разі пошкодження або знищення наукового обладнання учасник Центру зобов'язаний відшкодувати збитки Центру. Учасники Центру зобов'язані в наукових працях, опублікованих із використанням даних, отриманих на науковому обладнанні, робити посилання на інформацію про Центр.

5.7 Забезпечення доступу учасників Центру та замовників послуг з проведення досліджень і розробок до відкритих дослідницьких даних та їх описів здійснюється шляхом їх розміщення в електронних депозитаріях Центру або на інших локальних і мережевих інформаційних ресурсах.

5.8 Учасники Центру у разі неналежного виконання своїх обов'язків, визначених Положенням про Центр, договором про спільну діяльність та вимогами законодавства, несуть відповідальність згідно із законом.

5.9 Розмір заподіяної Центру матеріальної шкоди встановлюється:

- у разі заподіяння Центру матеріальної шкоди за фактичними витратами - на підставі даних бухгалтерського обліку виходячи з балансової вартості (собівартості) матеріальних цінностей (наукового обладнання) та вирахування нормального зносу згідно з установленими нормами;

- за ініціативою однієї із сторін - шляхом проведення експертизи. Обов'язок щодо сплати вартості експертизи покладається на сторону, що ініціювала її проведення.

Заподіяні збитки відшкодовуються у повному обсязі.

У разі недосагнення згоди щодо розміру чи порядку відшкодування заподіяної шкоди спори вирішуються у судовому порядку.

6 ПОРЯДОК НАДАННЯ ЦЕНТРОМ ПОСЛУГ З ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ НАУКОВОГО ОБЛАДНАННЯ ЗАСОВНИКУ ПОСЛУГИ

6.1 Центр може надавати послуги з проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання, яке перебуває в його розпорядженні, замовнику послуги.

6.2 Послуги з проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання Центром надаються замовнику на платній основі відповідно до договору про проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання. Вартість послуг з проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання визначається засновником Центру.

6.3 Переважне право на користування науковим обладнанням надається учасникам Центру або замовникам послуг з проведення досліджень і розробок, які здійснюються на замовлення держави в межах пріоритетних напрямів науково-технічного та інноваційного розвитку Центру.

7 ПОРЯДОК ПРИДБАННЯ, ПЕРЕДАЧІ, ОБМІНУ НАУКОВОГО ОБЛАДНАННЯ

7.1 Наукове обладнання передається, придбавається (у тому числі за договором лізингу), обмінюється Центром відповідно до законодавства.

7.2 Центр має право відмовляти у наданні послуг у разі, коли заплановане дослідження або розробка заборонені законодавством або можуть призвести до виходу наукового обладнання із робочого стану, порушення правил користування науковим обладнанням або невиконання інших вимог, передбачених Положенням про Центр.

7.3 Суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності можуть передавати наукове обладнання для надання послуг Центрам, що є юридичними особами державної форми власності, у тимчасове безоплатне користування без права його відчуження.

Центри, що є юридичними особами незалежно від форми власності, можуть придбавати (в тому числі за договором лізингу) наукове обладнання відповідно до законодавства.

7.4 Науковому обладнанню (складовій частині наукового обладнання) в установленому порядку може бути надано статус наукового об'єкта, що становить національне надбання.

8 ФІНАНСУВАННЯ, ЗВІТУВАННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ

8.1 Фінансове забезпечення діяльності Центру здійснюється за рахунок коштів, отриманих Центром як оплата за надання послуг з проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання, та інших джерел, не заборонених законодавством.

8.2 У разі створення Центру як юридичної особи кошторис витрат на утримання Центру визначається щороку засновником Центру в установленому порядку.

8.3 Центр звітує про свою діяльність перед його засновником у порядку, встановленому засновником, але не менше одного разу на рік.

8.4 У разі незадовільної роботи Центру його засновник відповідно до Положення про Центр може порушити питання про звільнення керівника Центру або про припинення діяльності Центру. Рішення про звільнення керівника Центру або припинення Центру оприлюднюється на офіційному веб-сайті засновника Центру протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

8.5 Припинення діяльності Центру здійснюється відповідно до законодавства та затвердженого його засновником Положення про Центр.

8.6 Інформація про Центр розміщується на офіційному веб-сайті Засновника Центру та повинна містити:

- перелік, основні характеристики (тип/марка/параметри/рік випуску/інше) наукового обладнання, найменування балансоутримувача;
- перелік досліджень і розробок, що можуть бути проведені на науковому обладнанні;
- графік роботи Центру та розподіл часу використання наукового обладнання між замовниками та учасниками Центру;
- контактні дані осіб, на яких покладено обов'язки з координації надання Центром послуг з проведення досліджень і розробок;
- регламент доступу до наукового обладнання та користування ним;
- електронну форму заявки для проведення досліджень і розробок на науковому обладнанні;
- електронний репозитарій відкритих наукових (дослідницьких) даних;
- умови надання Центром послуг з проведення досліджень і розробок з використання наукового обладнання на платній основі;
- відомості про використання наукового обладнання, зокрема про установи, заклади вищої освіти, організації, які користувалися послугами Центру, дослідження і розробки, які проводилися (крім досліджень і розробок з обмеженим доступом), тривалість користування (днів або годин).

9 КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ЦККНО

9.1 Контроль за науковою діяльністю, цільовим використанням коштів і обладнанням та додержанням регламенту роботи працівниками ЦККНО здійснюється науковим керівником, керівництвом НДЧ.

9.2 Контроль за додержанням вимог з охорони праці та безпеки життєдіяльності здійснює служба охорони праці НТУ «Дніпровська політехніка».

Положення про Центр колективного користування науковим обладнанням «Центр діагностики та контролю якості матеріалів і виробів» набуває чинності з моменту його затвердження.